THE ASIAN CLASSICS
INSTITUTE

COURSE XIII
The Art of Reasoning

Tibetan Language Study Guide

Class One

ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ།

tsema namdrel

སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ།

loppon chukyi drakpa

རིགས་ལམ་འཕྲུལ་གྱི་ལྡེའུ་མིག

riklam trulgyi deumik

ཕུར་བུ་ལྕོག་བྱམས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོ།

purbuchok jampa tsultrim gyatso

དབང་རྟུལ་དད་པའི་རྗེས་འབྲང་།

wangtul depay jedrang

དབང་རྣོན་རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་།

wangnun rikpay jedrang

།དེ་ལྟ་སྒྲུབ་དང་སུན་འབྱིན་གྱི།
།རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་གང་གིས་ཤེས།
།མཁས་པ་དེ་ནི་རྫོགས་པ་ཡི།
།སངས་རྒྱས་ཀྱི་ནི་བསྟན་པ་འཛིན།

deta drup dang sunjin gyi
rikpay shungluk gang gi shey
kepa deni dzokpa yi
sanggye kyi ni tenpa dzin

ངའམ་ང་དང་འདྲ་བས་གང་ཟག་གི་ཚོད་བཟུང་གི   གང་ཟག་
གིས་གང་ཟག་གི་ཚོད་མི་བཟུང་སྟེ། ཉམས་པར་འགྱུར་ཏ་རེ།

nga'am dang drawe gangsak gi tsu zung gi, gangsak gyi
gangsak gyi tsu misung te, nyampar gyur tare

རྟགས་སུ་བཀོད་པ།   རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

tak su kupa,   tak kyi tsennyi

Class Two

ཚད་མས་དམིགས་པ་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད།

tseme mikpa yupay tsennyi

རྟག་པ།   ཆོས་དང་སྐད་ཅིག་མ་མ་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ།

takpa,   chu dang kechikma mayinpay shi tunpa

ནམ་མཁའ།   སྟོང་པ་ཉིད།

namka,   tongpa nyi

མི་རྟག་པ། སྐད་ཅིག་མ།

mitakpa, kechikma

ཀ་བ། བུམ་པ།

kawa, bumpa

དོན་བྱེད་ནུས་པ། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད།

dunje nupa, ngupuy tsennyi

གཟུགས་སུ་རུང་བ། གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

suk su rungwa, suk kyi tsennyi

ཚ་བའི་རེག་བྱ།

tsaway rekja

གསལ་ཞིང་རིག་པ། ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད།

sel shing rikpa, shepay tsennyi

བདེ་བ། ཡེ་ཤེས།

dewa, yeshe

ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད། བེམ་ཤེས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱས།

denmin duje, bem she gangrung mayinpay duje

གང་ཟག།

gangsak

Class Three

རིགས་སྤྱི།

rik chi

ཤེས་བྱ།

sheja

དོན་སྤྱི།

dun chi

བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ་བུམ་པ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

bumdzin tokpa kechikma nyipa la bumpa kechik nyipa mayinpa le lokpar nangwa de de yinpay chir

ཚོགས་སྤྱི།

tsok chi

བུམ་པ།

bumpa

རྒྱུ་དངོས་པོ་ཡིན།

kyu ngupo yin

རྒྱུ་དངོས་པོ་དང་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ།

kyu ngupo dang dakchik tu drel

རྒྱུ་མ་ཡིན་ཞིང་དངོས་པོ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དུ་མ་གྲུབ།

kyu mayin shing ngupo yang yinpay shi thunpa duma drup

མཐུན་ཕྱོགས།

tun chok

བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས།

drupjay chu

མེད་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས།

mepa mitun chok

རི་བོང་གི་རྭ།

ri bong gi ra

གཞན་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས།

shen pa mitun chok

ཤེས་བྱ།

sheja

འགལ་བ་མི་མཐུན་ཕྱོགས།

gelwa mitun chok

རྟག་པ།

takpa

Class Four

སྐྱེད་བྱེད།   རྒྱུའི་མཚན་ཉིད།

kyeje,   gyuy tsen nyi

འབྲས་བུ།

drebu

དངོས་པོ།

ngupo

དངོས་རྒྱུ།   བརྒྱུད་རྒྱུ།

ngu gyu   gyu gyu

ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ།   ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན།

nyerlen gyi gyu   hlenchik jekyen

རང་གི་རྫས་རྒྱུན་དུ་གཙོ་བོར་སྐྱེད་བྱེད།

rang gi dzegyun du tsowor kyeje

བསྐྱེད་བྱ།   འབྲས་བུའི་མཚན་ཉིད།

kyeja,   drebuy tsennyi

ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ།   རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

tsulsum yinpa,   tak yangdak gi tsennyi

ཕྱོགས་ཆོས།   སྒྲ་བྱས་པ།

chok chu,   dra jepa

རྗེས་ཁྱབ།   བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ།

je kyap,   je na mitakpe kyap

ལྡོག་ཁྱབ།   རྟག་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ།

dok kyap,   tak na ma jepe kyap

Class Five

ཚད་མས་གཞལ་བར་བྱ་བ།   ཡུལ་གྱི་མཚན་ཉིད།

tseme shelwar jawa,   yul gyi tsennyi

ཡུལ་དང་ཡོད་པ་དང་གཞལ་བྱ་རྣམས་དོན་གཅིག

yul dang yupa dang shelja nam dunchik

དངོས་པོ་དང་རྟག་པ་གཉིས།

ngupo dang takpa nyi

ཕུང་པོ་ལྔ།

pungpo nga

གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ།

suk kyi pungpo

ཚོར་བའི་ཕུང་པོ།

tsorway pungpo

འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ།

dushe kyi pungpo

འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ།

duje kyi pungpo

རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ།

namshe kyi pungpo

ཕྱིའི་གཟུགས།

chiy suk

ནང་གི་གཟུགས།

nang gi suk

རང་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཆོས།　　ཡུལ་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད།

rang yul la jukpay chu,　　*yulchen gyi tsennyi*

ཤེས་པར་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཅན།

shepar gyurpay yulchen

ཕྲག་དོག

trakdok

གཟུགས་སུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཅན།

suk su gyurpay yulchen

མིག་གི་དབང་པོ།

mik gi wangpo

ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཅན།

denmin duje du gyurpey yulchen

གང་ཟག

gangsak

རང་རིག

rangrik

གཞན་རིག

shenrik

སེམས་སེམས་བྱུང་།

semsem jung

གསར་དུ་མི་བསླུ་བའི་རིག་པ།

sardu miluway rikpa

ཚད་མ།   ཚད་མིན་གྱི་བློ།

tsema,   tsemin gyi lo

མངོན་སུམ་ཚད་མ།

ngunsum tsema

རྗེས་དཔག་ཚད་མ།

jepak tsema

དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག

ngutop jepak

གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག

drakpay jepak

ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག

yiche jepak

འབྲས་རྟགས་ཡང་དག

dretak yangdak

རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག

rangshin gyi tak yangdak

མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག

mamikpay tak yangdak

དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ལ་ཆོས་ཅན།
མེ་ཡོད་དེ།
དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

duden gyi la la chuchen
meyu de
duwa yupay chir

Class Six

རང་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་བློས་རང་གི་དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་ནས་རྟོགས་དགོས་པའི་ཆོས།

rang ngu su tokpay lu rang gi gakja ngu su che ne tok gupay chu

མ་ཡིན་དགག།

mayin gak

སྒྲ་མི་རྟག་པ།

dra mitakpa

མེད་དགག།

me gak

ནམ་མཁའ།

namka

སྟོང་པ་ཉིད།

tongnyi

ནམ་མཁའ།

namka

ཆོས་ཉིད།

chu-nyi

སྒྲ་ཆོས་ཅན།
མི་རྟག་སྟེ།
བྱས་པའི་ཕྱིར།

dra chuchen
mitak te
jepay chir

Class Seven

ཐ་དད།

tade

གཞི་མཐུན་མེད་པ།

shitun mepa

ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ།

pentsun panggel

དངོས་པོ།

ngupo

དངོས་མེད།

ngume

ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ།

hlenchik mi-ne gel

གཉེན་པོ།

nyenpo

སྤང་བྱ།

pangja

བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ།

dakchik gi drelwa

བུམ་པ།

bumpa

བུམ་པའི་ལྡོག་པ།

bumpay dokpa

དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ།

dejung gi drelwa

དངོས་པོའི་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བ།

ngupoy chilok su jungwa

དངོས་པོ།

ngupo

བདག་ཉིད་གཅིག་པ།

daknyi chikpa

ཐ་དད།

tade

ཆོས་དེ་མེད་ན་ཁྱོད་མེད་དགོས།

chu de me na kyu me gu

མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག

minangwa mamikpay tak yangdak

སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག

nangrung mamikpay tak yangdak

Class Eight

སྤྱིར་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ།

chir tsennyi yinpa

རང་གི་མཚན་གཞིའི་སྟེང་དུ་གྲུབ་པ།

rang gi tsenshiy tengdu druppa

གཞན་གྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ།

shen gyi tsennyi mayinpa

རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བ།

rik mitun selwa

ལོག་རྟོག་སེལ་བ།

loktok selwa

གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་གང་ཞིག

sardu miluway shepa gang shik

རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ།

tokdrel matrulway shepa

Class Nine

དོན་རང་མཚན་གྱི་གཞན་སེལ།

dun rangtsen gyi shensel

བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ།

bumpa mayinpa le lokpa

བློའི་གཞན་སེལ།

loy shensel

རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ།

tokpay nangyul du gyurpa

མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ།

megak gi shensel

བུམ་པ་མ་ཡིན་པས་སྟོང་པ།

bumpa mayinpe tongpa

སྒྲ་ཆོས་ཅན།

dra chu chen

མི་རྟག་སྟེ།

mitak te

བྱས་པའི་ཕྱིར།

jepay chir

དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན།

perna bumpa shin

སྒྲ། ཆོས་ཅན།

dra, chuchen

སྒྲ་མི་རྟག་པ། བསྒྲུབ་བྱ།

dra mitakpa, drupja

མི་རྟག་པ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས།

mitakpa, drupjay chu

མི་རྟག་པ། དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས།

mitakpa, ngu kyi drubjay chu

སྐད་ཅིག་མ། ཤུགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས།

kechikma, shuk kyi drupjay chu

སྒྲ་རྟག་པ། དགག་བྱ།

dra takpa, gakja

རྟག་པ། དགག་བྱའི་ཆོས།

takpa, gakjay chu

མི་རྟག་པའི་ཆོས། མཐུན་ཕྱོགས།

nitakpay chu, tunchok

རྟག་པའི་ཆོས། མི་མཐུན་ཕྱོགས།

takpay chu, mitunchok

བྱས་པ། རྟགས།

jepa, tak

སྒྲ་བྱས་པ། ཕྱོགས་ཆོས།

dra jepa, chokchu

བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ། རྗེས་ཁྱབ།

jena mitakpe kyab, jekyab

མི་རྟག་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ། ལྡོག་ཁྱབ།

mitakna majepe kyab, dok kyab

བུམ་པ། མཐུན་དཔེ།

bumpa, tunpe

རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག

rangdun kab kyi tak yangdak

གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག

shendun kab kyi tak yangdak

Class Ten

འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་མེད་པས། དེའི་མཚན་ཉིད་མེད།

depa dang maongpa mepe, dey tsennyi me

བུམ་པའི་དུས་སུ་སྐྱེས་ཟིན་པ་ཡང་ཡིན།

bumpay dusu kye sinpa yang yin

བུམ་པའི་དུས་སུ་དགགས་ཟིན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ།

bumpay dusu gak sinpa yang yinpay shitunpa

བུམ་པའི་དུས་སུ་འདས་པའི་མཚན་ཉིད།

bumpay dusu depay tsennyi

དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས།

de drup kyi gelway tentsik

སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

dra chuchen, mitakpa mayin te, jepa yinpay chir

དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས།

dedrup kyi ma-ngepay tentsik

སྒྲ་ཆོས་ཅན། མཉམ་བྱ་ཡིན་སྟེ། མི་རྟག་པའི་ཕྱིར།

dra chuchen, nyamja yin te, mitakpay chir

དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས།

dedrup kyi madrupay tentsik

སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། སྒྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

dra chuchen, mitak te, dra yinpay chir